

ВЕЛИКИЕ ЗЕМЛЯКИ:

представители научных медицинских школ Харькова

Харківська наукова медична бібліотека

Історичний шлях.

Харківська наукова медична бібліотека — національне надбання України. Вона є однією з найстаріших медичних бібліотек не лише в Україні, але й в СНД та має історичне значення для всього наукового і культурного простору держави. Бібліотечний фонд нараховує понад 1100000 примірників медичної літератури.

На початку 1861 року в Харкові за ініціативи прогресивної медичної інтелігенції, зокрема професорів Харківського університету В.Ф. Грубе, В.А. Франківського та С.Г. Риндовського було засновано Харківське медичне товариство, а 9 липня 1861 року на засіданні Товариства було прийнято рішення про створення при ньому Медичної бібліотеки та призначено бібліотекарем І.К. Зарубіна. У перші роки на бібліотеку виділялося 40% річних бюджетних коштів Товариства. З 1863 р. вона розпочала обмін виданнями з 30 університетами та товариствами, а в 1875 р. — вже з 86 установами Росії та Європи.

В 1874 р. бібліотекар Н.П. Кедров склав та видав перший Каталог бібліотеки «Опись книгам и журналам библиотеки Харьковского медицинского общества 1874 года». Каталог доповнювався та перевидавався кожні 5 років. Всі члени Товариства мали друковані каталоги книг, що були в бібліотеці.

В 1878 р. ревізійна комісія Товариства пропонує щорічно друкувати доповнення до каталогу, запровадити книгу обліку, на кожному примірникові представляти печатку ХМТ. Ця ж комісія розробила перші правила користування бібліотекою з 14 пунктів, які були надруковані у каталозі бібліотеки.

У липні 1911 р. бібліотека була переміщена у будинок по вул.Пушкінській, 29. В 1913 р. бібліотека була переведена до нового, спеціально збудованого приміщення по вул. Пушкінській,14. У цьому будинку і до сьогодні знаходиться частина фонду бібліотеки, а адміністративно-читацький корпус ще декілька разів переміщався в інші приміщення.

Радянська влада у 1929 р. поклала на Українську державну наукову медичну бібліотеку цілий ряд важливих державних завдань, в тому числі організацію філіалів бібліотеки в Донецьку, Києві, Одесі, Полтаві, Чернігові, Харкові. В 1930 р. бібліотека була перетворена в обласну медичну бібліотеку, яка проіснувала до 1938 р., після чого її було об'єднано з Українською державною медичною бібліотекою.

В 1930 р. Бібліотекою було узаконено надходження обов'язкового примірника медичних видань УРСР, вперше в СРСР був організований відділ заочного абонементу, була створена Центральна наукова книжкова база НКОЗУ, яка постачала медичну літературу в мережу медичних бібліотек. В 1931 р. відкрито Консультаційне бібліографічне бюро УДМБ, розпочато книгообмін з іншими республіками та державами, створено «Зведений каталог медичної літератури бібліотек міста Харкова». В 1932 р. в УДМБ була відкрита дворічна школа підготовки бібліотекарів для медичних бібліотек.

Під час Другої світової війни в УРСР були знищені майже всі обласні медичні бібліотеки. В Харкові в УДМБ частково згоріло книгосховище стародруків. Окупанти вивезли багато дисертацій, а також матеріали майже всіх з'їздів хірургів. Ризикуючи життям, бібліотекарі УДМБ ховали найцінніші видання, збирали і привозили в книгосховище власні бібліотеки харківської професури, лікарів, а також бібліотеки НДІ, за що після війни були нагороджені високими державними нагородами. Після звільнення Харкова, коли Україна була ще в окупації, зразу ж відновилася робота УДМБ. Її працівники виїжджали в тільки що звільнені обласні центри України і відновлювали, або ж заново створювали обласні медичні бібліотеки. За 1943–1960 роки із УДМБ їм було передано більше як 500 тисяч книг та журналів.

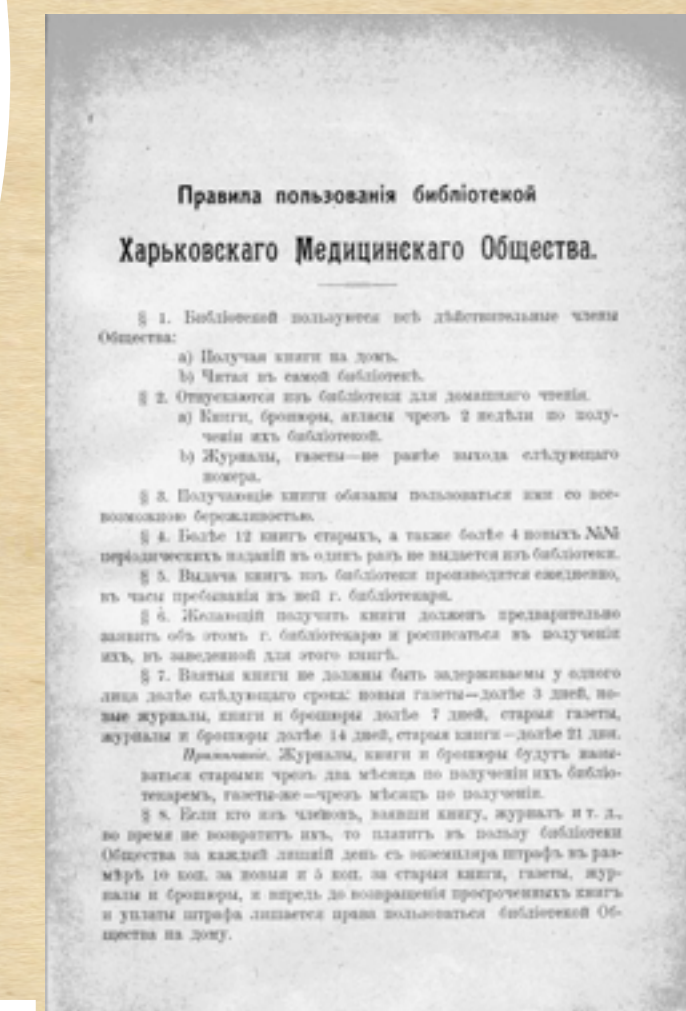
В 1948 р. УДМБ була реорганізована в Харківську державну наукову медичну бібліотеку (ХДНМБ).

З 17 листопада 2004 р. ХДНМБ, згідно з наказом Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації, була перейменована і на даний час має назву «Харківська наукова медична бібліотека».

І.К. Зарубін

Колаж

Правила користування бібліотекою ХМТ - 1 стор.

Колишній будинок М.Б. Фабриканта, в якому з 1985 по 2017 рік розміщувалася ХНМБ